

Список літератури

1. Ким У. Чен, Моборн Р. Стратегія «голубого океана» ; пер. с англ. / Ким У. Чен, Моборн Р. – М. : НІРРО, 2005. – 727 с.
2. Стратегія «блакитного океану» [Електронний ресурс] // Інтеллект-проект kmbs. – Режим доступу: <http://innovations.com.ua/ua/articles/13474/temp>.
3. Blue ocean strategy tools [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.blueoceanstrategy.com/concepts/#/tools>
4. What is Blue Ocean Strategy? The Wall street journal official site [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://guides.wsj.com/management/strategy/what-is-blue-ocean-strategy/>
5. Kim W. Chan and Mauborgne R. Blue ocean strategy // Harvard business review. – October 2004. – P. 5.
6. Kim W. Chan and Mauborgne R. Blue Ocean Strategy: From theory to practice // California management review. – Vol. 47, № 3. – Spring 2005. – P. 110.

T. Solovyova

BLUE OCEAN STRATEGY AS A NEW FORM OF MARKET RELATIONS

“Blue Ocean Strategy” described in the book of the same name, written by Chan Kim and Renee Mauborgne of Blue Ocean Strategy Institute is investigated. The basic principles and methods for creating such ocean were examined. The method of transition from competitive market to market relations form that undermines the concept of “competition” was analyzed.

Keywords: blue ocean strategy, red ocean, competition, strategy canvas, the cornerstone, reducing costs, value curve.

Матеріал надійшов 04.02.2014

УДК 336.761

Яковенко Г. С.

**ФОНДОВИЙ РИНОК: СУЧАСНИЙ СТАН
ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

У статті здійснено аналіз сучасного стану та динаміки розвитку фондового ринку України. Зроблено висновки щодо подальшого розвитку фондового ринку в Україні, а також надано декілька рекомендацій, покликаних покращити стан фондового ринку в майбутньому.

Ключові слова: фондовий ринок, індекс ПФТС, рейтингове агентство, акція, облігація, цінні папери.

Фондовий ринок України перебуває сьогодні у стані, який забезпечує його перехід зі сфери обслуговування обігу капіталів у самостійний сектор економіки, адже одним з основних індикаторів стану економіки будь-якої країни є фондовий ринок, що дуже гостро реагує на будь-які зміни в державі. Ефективність функціонування фондового ринку залежить перш за все від міцної інфраструктури, що створює належні умови для випуску та подальшого обігу цінних паперів.

© Яковенко Г. С., 2014

Теоретичні, методологічні та практичні аспекти розвитку фондового ринку України досліджувалися у працях К. Адамової, І. Бланка, М. Денисенка, В. Загорського, Б. Койлі, В. Ляшенка, М. Плахтія, Р. Розена, Г. Терещенка, А. Ткача і багатьох інших учених.

Проте питання, які розглядалися у цих працях щодо рівня розвитку фондового ринку України, залишаються актуальними для подальших досліджень, тому що ринок цінних паперів перебуває у постійному динамічному русі, який не-

обхідно простежувати, аналізувати і робити прогнози на майбутнє.

Одним з основних джерел інформації щодо стану розвитку ринків цінних паперів, що розвиваються, для міжнародних інвесторів є дані, які збираються та поширюються міжнародною рейтинговою агенцією «Standard & Poor's». За класифікацією «Standard & Poor's» Україну віднесено до групи Frontier markets (граничний ринок), в яку, окрім України, входять ще 36 країн (зокрема Румунія, Словенія, Кіпр, Панама та ін.).

Frontier markets – це ринки, які є невеликими у порівнянні з Emerging markets (від англ. «ринки, що розвиваються») [1].

Якщо робити загальний огляд фондового ринку, то за останніми даними частка операцій з цінними паперами, які вільно обертаються на фондовому ринку, не перевищує 10,96 % від його загального обороту. Зокрема, питома вага операцій, здійснених організаторами торгів, за окремими цінними паперами в 2011 р. становила: акцій – 12,25 %, державних облігацій – 11,59 %, облігацій підприємств – 20,66 %, облігацій місцевих позик – 27,54 % [2].

Динаміка провідних українських фондових індексів у березні 2013 р. продемонструвала стрімке падіння в дві останні декади місяця. Станом на 29.03.2013 р. індекс ПАТ «Фондова біржа ПФТС» становив 328,63 пункту. Зміна по відношенню до початку місяця склала 35,01 пункту (-9,63 %). Станом на 29.03.2013 р. індекс ПАТ «Українська біржа» становив 903,42 пункту. Зміна по відношенню до початку місяця склала 217,34 пункту (-12,35 %) (рис. 1) [3].

За результатами торгів на організаторах торгівлі обсяг виконаних біржових контрактів з цінними паперами протягом березня 2013 р. становив 32,78 млрд грн. Такого результату досягнуто за рахунок обсягів торгів на

ПАТ ФБ «Перспектива», якій за підсумками зазначеного періоду належало 64,54 % ринку, ПАТ ФБ «ПФТС» – 26,10 % та ПАТ «Українська біржа» – 5,55 %.

Найбільший обсяг торгів за фінансовими інструментами на організаторах торгівлі протягом періоду зафіксовано з:

- державними облігаціями України – 319,04 млрд грн (74,69 % від загального обсягу виконаних біржових контрактів на організаторах торгівлі у січні – листопаді 2013 р.);
- облігації підприємств – 42,51 млрд грн (9,95 % від загального обсягу виконаних біржових контрактів на організаторах торгівлі у січні – листопаді 2013 р.) [3].

Обсяг операцій за договорами РЕПО на організаторах торгівлі становив 526,45 млн грн (1,61 % від загального обсягу торгів на організованому ринку) [4].

За перший квартал 2013 р., за даними НКЦПФР, було зареєстровано 34 випуски акцій на суму 13,97 млрд грн. Порівняно з аналогічним періодом 2012 р. обсяг зареєстрованих випусків акцій збільшився на 11,02 млрд грн (таблиця).

Таблиця. Обсяг випуску акцій (за 1 квартал 2013 р.)

Кількість	Місяць
12678,33	Січень
454,55	Лютий
835,09	Березень
13967,96	Усього

Незважаючи на певне збільшення частки операцій з цінними паперами, що здійснюються на біржовому ринку, є підстави вважати, що:

- 1) фондовий ринок продовжує бути надзвичайно закритим: приблизно 89,0 % усіх

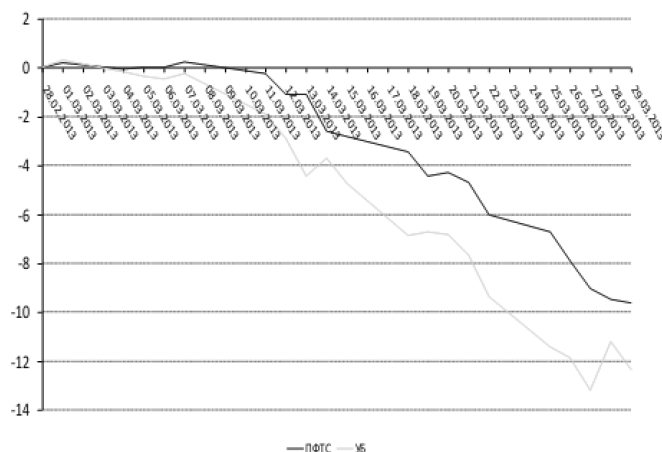

Рис. 1. Зміна українських фондових індексів за місяць, %

операцій на ньому здійснюються у так званому приватному режимі;

- 2) дефіцит цінних паперів, що вільно обертаються на ринку, та операцій з ними перешкоджає встановленню об'єктивної вартості та дохідності вітчизняних цінних паперів.

За результатами 2012 р., Україна посіла друге місце за рівнем падіння національного фондового ринку серед країн світу, що розвиваються, повідомляє газета «Financial Times» [4].

Проаналізувавши сучасний стан фондового ринку в Україні, необхідно розглянути перспективи та можливий вектор подальшого розвитку цього ринку. Протягом останніх 20 років вітчизняний фондовий ринок намагається сформуватися, беручи до уваги світовий досвід. Але існує низка перешкод, які заважають українському фондовому ринку стати на той же рівень, що й англійський чи німецький фондові ринки.

Нинішня ситуація в Україні переконує у неможливості швидкого проведення необхідних макроекономічних перетворень та побудови конкурентоспроможної економіки, здатної прийняти виклик глобалізації.

Результати комплексної оцінки відповідності національної системи України вимогам міжнародних рекомендацій FATF, показали, що загальний рівень відповідності становить 73 %. Зокрема: а) правова система – 83 % відповідності; б) фінансова система – 68 %; в) інституційна система – 78 %; д) міжнародне співробітництво – 79 % [6].

Провівши аналіз фондового ринку України, можна зробити такі висновки про його стан та розвиток.

По-перше, створення фондового ринку в Україні відбувалося за умов відсутності чіткої та логічної нормативно-законодавчої бази, а також невідповідності окремих елементів ринку міжнародним стандартам.

По-друге, важливою проблемою, що постає перед Україною, є те, що правове забезпечення та механізми котирування цінних паперів ще досі чітко не визначені, відсутня відповідна інфра-

структура, ринок недостатньо прозорий та малоліквідний.

По-третє, український фондовий ринок перебуває у безпосередній залежності від світового, це засвідчує підвищення значень українських фондових індексів під час стрімкого росту світових індексів та сприятливих політичних та економічних новин.

Наразі фондовий ринок України перебуває у стані розвитку. Зазначені вище дані свідчать, що український фондовий ринок низьколіквідний. Крім цього, існує ще одна серйозна проблема – це низький відсоток акцій, які перебувають в обігу. Унаслідок цього фондовий ринок України більш волатильний, ніж світові фондові ринки [5].

Подальший розвиток фондового ринку залежить від конкретних заходів держави у сфері розбудови фінансової системи. Розвиток фондового ринку винятково на основі саморегуляції ринкових відносин є неможливим. Це пояснюється тим, що ринкові відносини на нещодавно утворених ринках ще повністю не сформувалися [7].

Для покращення ситуації на фондовому ринку необхідно вжити низку заходів.

По-перше, для виконання зазначеної мети має функціонувати розвинена інфраструктура фондового ринку, має бути запропоновано широкий спектр інструментів та ефективні механізми взаємодії учасників ринку.

По-друге, невід'ємною складовою розвитку фондового ринку має стати його інтеграція у світові фінансові ринки. Разом з тим, розвиток фондового ринку України має бути тісно пов'язаним з розвитком інших сегментів фінансового ринку (банківського, страхового, сектору пенсійного забезпечення тощо).

По-третє, основною функцією, яку має виконувати ринок цінних паперів, є забезпечення грошовим капіталом потреб економіки країни шляхом створення механізму акумулювання, розподілу та перерозподілу фондів коштів від особи, яка володіє вільними інвестиційними ресурсами, до особи, якій необхідні такі ресурси для розвитку.

Список літератури

1. Поважний О. С. Цінні папери і фондовий ринок : навч. посібник / О. С. Поважний, Н. С. Орлова, А. Л. Свечкіна. – Львів : Магнолія 2006, 2010. – 361 с.
2. Національний банк України. Генеральний департамент грошово-кредитної політики. «Загальний огляд фондового ринку України за січень-лютий 2013 року» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document;jsessionid=29A85F8982CB77AB019563CDA8D774F3?id=895095>.
3. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nssmc.gov.ua/fund/info>.
4. Інформаційне агентство «УНІАН» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://economics.unian.net>.
5. Левус Н. ЛНУ імені Івана Франка, Екф. – 2011. – 42 с. Перспективи розвитку фондового ринку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://libfor.com/index.php?newsid=783>.

6. Вітюк Н. В. Фондовий ринок України і перспективи його розвитку [Електронний ресурс] / Н. В. Вітюк. – Режим доступу: <http://libfor.com/index.php?newsid=1532>.
7. Улинець-Ходаківська В. Інтеграція України до єдиного ринку фінансових послуг ЄС / В. Улинець-Ходаківська // Україна БізнесРевю. – 2010. – № 5. – С. 1.

H. Yakowenko

STOCK MARKET: CURRENT STATUS AND FUTURE DEVELOPMENT

The current situation and dynamics of ukrainian stock market are analyzed. Conclusions on the further developmnet of the stock market in Ukraine are made. The recommendations designed to improve the state of the stock market in future are provided.

Keywords: stock market, PFTS index, rating agency, share, bond, funds.

Матеріал надійшов 04.02.2014